

UVODNA RIJEČ TAJNIKA SIMPOZIJA
DOC. DR. NEDJELJKA A. ANČIĆA

Čovjek je jedino biće koje zna za svoju smrtnost, svjestan je svoje prolaznosti i biva gotovo trajno s time suočen. Neizbježni usud sigurne smrti jest izazov koji svakoga od nas svjesno ili nesvjesno prati cijeloga života. Ne znamo dana ni časa i moramo sami umrijeti.

No unatoč činjenici da svatko mora umrijeti, ili možda upravo zato, u današnje vrijeme pokušava se više nego ikada prije na svaki način nijekati tu izvjesnost vlastite smrti. Premda smo svjesni konačnosti svojega bića, pokušavamo na mnoge načine izbjeći toj svijesti.

Čini se da je danas rijetka postala *ars moriendi*, uvježbavanje smrti. Štoviše može se reći da je prisutno društveno potiskivanje smrti i uopće tematike umiranja. Mogli bismo reći da moderni čovjek nema svjesni stav prema smrti i ne želi se zapravo osobno susresti sa vlastitom smrću. Ono što gledamo na TV gotovo svakodnevno, to je smrt drugoga, na to smo otupjeli i ona nas ne pogađa.

U prijašnja vremena doživljavali smo umiranje i smrt u obiteljima. Danas teški bolesnici odlaze u bolnice ili pače klinike za umiranje, a starci i starice sve češće u staračke domove, poslove oko toga obavljaju pogrebne ustanove. Smrt biva potiskivana, a iskustvo smrti otežano. To bi moglo imati svoj razlog u manjku osmišljavanja umiranja i smrti uopće. Je li to zbog toga što moderni čovjek ima sve manje prave vjere u život nakon smrti pa zato i u smrti sve manje vidi smisla, a ovaj svoj život želi iskušati do krajnjih granica.

Bespomoćnost i strah pred smrću, postaju utoliko veći ukoliko moderni čovjek sebe smatra dostatnim, posve autonomnim subjektom i gospodarem.

O smrti, zapravo o kršćanskom shvaćanju smrti, danas želimo govoriti posve ozbiljno. Biblijska slika o pšeničnom zrnju koje pada u zemlju i ugiba da bi iz njega nikao novi život, odaje svu radikalnost i bolnu promjenu koja se u smrti događa.

Čovjek je oduvijek postavljao pitanja o smrti. Što je ona. Je li smrt prijelaz u ništavilo, što čovjek mora prihvatiti, makar u njemu ne vidio smisla? Ili se u smrti čovjeku otkriva nova stvarnost, drugi vječni život kod Boga?

Srž kršćanske vjere jest vjera u uskrsnuće Krista rassetog te neuništiva nada u naše vlastito uskrsnuće i život vječni u općinstvu svetih. Zato smo kao misao vodilju i ove rasprave o smrti stavili riječi apostola Pavla iz Poslanice Rimljanima: "Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo. Živimo li

dakle ili umiremo, Gospodinovi smo" (Rim 14,8). One su obzor kršćanske nade, dapače, izvjesnosti da čovjek kao osoba s dušom i tijelom nije stvoren da propadne i nestane nego je stvoren za novu budućnost kod Boga.

U četiri referata i tri koreferata koliko ih danas imamo na rasporedu, nije ni izdaleka moguće sveobuhvatno obraditi vrlo složen problem i zagonetku ljudske smrti. Mi smo izabrali samo neke njegove važne vidove, koje želimo na ovome skupu s više strana i s različitih motrišta osvijetliti.

Srdačno pozdravljam naše predavače i zahvaljujem što su se odazvali da sudjeluju na godišnjem simpoziju Teologije u Splitu.

Prof. dr. Franjo Zenko iznijet će nam kako se u suvremenoj filozofiji tretira problem smrti, koja su glavna stajališta u svezi s tim, ima li nekih dodirnih točaka, koliko su prisutna filozofska shvaćanja u današnjem društvenom mentalitetu potiskivanja smrti.

U drugom predavanju prof. dr. Dubravka Kocijan-Hercigonja s Medicinskog fakulteta u Zagrebu upoznat će nas s nekim psihološkim aspektima umiranja i smrti. Možda su u teologiji upravo ovi vidovi premalo poznati i nedostatno uvažavani, primjerice suočavanje s činjenicom bolesti, strah i borba sa samim sobom u prihvaćanju bolesti, susret s umirućima, rodbinom itd.

Treće popodnevno predavanje, prof. dr. fra Ante Vučkovića s Franjevačke teologije u Makarskoj analizirat će odnos prema smrti na primjeru triju danas aktualnih modela: egzistencijalističkoga, židovskoga i kršćanskog. Razložit će i bitne teološke odrednice i posebnosti kršćanskog odnosa prema smrti.

Popodnevni dio započet će prof. dr. Antun Bačić, voditelj Jedinice intenzivnog liječenja pri Kliničkoj bolnici ovdje u Splitu. Dr. Bačić će nam iznijeti problematiku određivanja nastanka smrti te s tim povezano i pitanje transplantacije organa.

U tri kraća koreferata predavači će se osvrnuti na tri važna područja pastoralne skrbi starijih, bolesnih i umirućih osoba. S. Ljiljana Todić, ravnateljica Mirovnog doma Lovret upoznat će nas s radom i problemima starijih osoba koje svoju večer života provode u domovima. Prof. dr. Josip Čorić osvrnut će se na sakrament bolesničkog pomazanja i sadašnju praksu podjeljivanja toga sakramenta, kao i na neke druge crkvene smjernice za pastoral bolesnih i umirućih. I na kraju, prof. mr. Ivan Matković iznijet će svoja župnička zapažanja i iskustva iz pastorala bolesnika.

Želim da današnji simpozij pomogne svim sudionicima da u kršćanskoj vjeri i nadi prihvate svoju vlastitu smrtnost kao izazov i poticaj da naš život bude zreliji, dublji i odgovorniji.